

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Dominica III. post Epiphaniam.

51

sua nulla fecit miracula, quia hoc primum fecisse dicitur signum, ut manifestaret gloriam suam, quod sit Deus ille, qui solus miracula facere potest, Pl. 72. v. 18.

2. *Discipulorum in fide corroboratio.* Hic est finis miraculorum, ut infideles ad fidem perducantur. Jam verò ubi doctrina Evangelii fatis confirmata est tam Christi,

quàm Apostolorum miraculis, qui adhuc prodigia quærit, magnum ipse prodigium est, ut Augustinus loquitur. Hæc dicta sunt de nuptiis Canæ Galilææ. Beatus verò qui ad nuptias agni vocatus est, Apoc. 19. v. 9. tunc perfectè manifestatur Christi gloria. Johan. 17. v. 24. quam ut mox videamus, faxit Deus T. O. M. Amen.

Dominica III. post Epiphaniam.

Evangelium Matth. 8. v. 1. 14.

CUm Moses tabulas Decalogi in monte Sinai ab ipso Deo accepisset, & jam descenderet, ut populo leges sancitas insinuaret, ecce recesserant Israelitæ de via, & vitulum sibi fecerant ex auro, quamobrem irâ commotus non solum tabulas è manu projecit, & ad radicem montis confregit, sed etiam ministerio Levitarum tria hominum millia in populo occidit, Exod. 32. v. 19. & 28.

Hæc severitate legis effecta tacitè notantur, quod nimirum iram operetur, Rom. 4. v. 15. unde ministerium mortis & damnationis appellatur, 2. Cor. 3. v. 7. & 9. Contrà audimus in hodierno Evangelio, quod Christus post prolixum sermonem in monte habitum, quâ veram legis promulgatæ sententiam exposuerat, descendens iterum leprosum & paralyticum divinâ suâ virtute sanavit, ut indicaret, se esse verum animarum nostrarum medicum, qui è summo cæli monte in has terras eo sine descenderit, ut à spirituali peccati lepra, & animæ paralyti nos liberaret. Nam lex per Mosen data, gratia autem per Christum exorta est, Joh. 1. vers. 17.

Nos ad manus sumemus prælectam Evangelii pericopen, & videbimus

I. Curam leprosi.

II. Curam paralytici.

J.J.

EXEGETIS.

Verè Christus Zemah dicitur, sub quo germinare & crescere debet Ecclesia, Zach. 6. v. 12. quæ in V. T. terminis palestinae angustioribus circumscripta erat. Nam taliter non faciebat Deus omni nationi, Pl. 147. v. 20. Sed in N. T. respectus ille personarum cessavit, & quisquis nomen Domini invocat, salvus erit, Rom. 10. v. 13. Hujus rei exemplum habemus in prælecto Evangelio, ubi tam leprosus ex Judaico semine oriundus, quàm centurio gentilis à Christo recipitur. De cura leprosi primùm agemus, sed quatuor potissimum ponderanda nobis occurrunt

1. *Temporis notatio*, quando nimirum acciderit. Hoc Evangelista subinnuit *περίφρασιν*, per verba: Cum descendisset de monte, & intelligit mōtem, in quo Christus

G 2

stus

stus elegantissimam Concionem de vera beatitudine habuerat, quæ descripta est Matth. 5. v. 6. 7. Finita concioe de monte descendit, & doctrinam suam miraculis hisce confirmat, quo ostendit, se non solum esse sapientiam, verum etiam virtutem & potentiam Dei, quorum utrumque ipsi tribuit Apostolus 1. Cor. 1. v. 24. nimirum Prophetam illum potentem opere & sermone coram Deo & omni populo, Luc. 24. v. 19. Hoc demonstravit in Concionibus, in quibus consilium Dei de salute nostra nobis revelavit, Joh. 1. v. 18. illud in miraculis, dum pertransiit beneficiendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, Act. 10. v. 38. Ergo promissionibus ejus tuto fidere possumus, quia virtute etiam pollet, & quacunque promittit, etiam præstare potest, Rom. 4. v. 21.

2. *Leprosi presentatio*, nam cum ventum esset ad radices montis, ecce, inquit Evangelista, leprosus accedebat eum, Lucas addit c. 5. v. 12. quod fuerit plenus leprâ, quæ aliâ incurabilis est, 2. Reg. 5. v. 7. Videmus inde, quàm salubris sit morborum afflictio, quia ad Christum ire compellit, Os. 6. v. 1. Noli igitur murmurare, quod pateris medicina est, non pœna, castigatio est, non damnatio, ut inquit Augustinus.

Describitur autem presentatio illa, quod facta sit

1. *Gestu decente*. Nam adoravit eum, inquit Evangelista. In Græco est vocabulum προσκύνειν, quod non simpliciter adorare, sed cum incurvatione cervicis & totius corporis honorem debitum alicui offerre significat, sicut Abraham fecit, Gen. 18. v. 2. hinc Marcus per genuflexionem, c. 1. v. 40. & Lucas per totalem prostrationem in faciem explicat, c. 5. v. 12.

Humilitas hæc Deo valde placet, & in

Scripturis etiam pluribus Sanctorum exemplis nobis commendatur, vide 1. Reg. 8. v. 22. Dan. 6. v. 10. Act. 9. v. 40. Sicut enim leo prostratum neminem lædit, sed ablanditur potius: Ita Deus reverentia & humiliatione tali ad commiserationem flectitur, ut probat exemplum Ahabi, 1. Reg. 21. v. 19. Peccant igitur, qui inter orandum non in genua, sed in podicem prociidunt, & vestimentorum dispendium meruunt. Sed videant, dum vestis nitida custoditur, ne multis peccatis ac negligentis anima sordidetur, ut Casarius loquitur.

2. *voce gemente*. Nam brevi oratione Christum aggreditur. Domine, inquit, si vis, potes me mundare. Quibus verbis totam artem orandi complectitur. Et docet nos suo exemplo, quomodo preces informandæ sint, si quidem Deo acceptas esse velimus.

1. *Monstrat verum objectum*. Nam Christum secundum utramque naturam sine intercessione invocat. Si Pontificius fuisset, primum vel Matrem vel Apostolos Domini accessisset. Ita nos quoque orationem ad verum objectum ante omnia dirigamus, nimirum ad Christum, qui omniscius est, & gemitus nostri ab eo non sunt absconditi, Ps. 38. v. 10. Omnipotens est, & potest superabundanter facere super id quod petimus & intelligimus, Eph. 3. v. 20. misericors est, & facit voluntatem timentium eum, Psal. 145. v. 19. Hinc Ecclesia: Abraham ignoravit nos, Israel nescivit nos, tu autem Pater noster, Redemptor noster, à seculo nomen tuum, Es. 64. v. 16.

2. *Verum affectum*, in quo tota vis orationis recumbit. Qualis enim orantis affectus est, inquit Augustinus, talis etiam erit exaudientis effectus.

Lepro

Leprosus orat

1. *Cum breviloquentia.* Ita nos quoque in multiloquio fiduciam exauditionis non ponamus, Matth. 6. v. 7. non enim verba deprecantis Deus intendit, sed orantis cor aspicit, inquit Isid.

2. *Cum confidentia.* Dum infinitam sanandi potentiam in Christo agnoscit, & sine ulla dubitatione credit, quod Christus, si velit, ipsum quoque mundare possit. Ita nos, si postulamus aliquid à Deo cum fide postulemus necesse est, Jacob. 1. v. 6. nam si fides deficit, oratio perit, inquit Augustinus. Hoc est malè petere, & qui malè petit, nil accipit, Jacob. 4. vers. 3.

3. *Cum differentia, & conditionem observat,* quâ cum bona temporalia semper à Deo petenda sunt: quare hypotheticè loquitur. Domine si vis: Ita nos quoque in petitione temporalium voluntati divinæ humiliter nos subjiciamus. Petimus aliquando divitias, sed spinæ sunt, Luc. 8. vers. 14. liberos, sed degenerant, ut Absolon. 2. Sam. 15. vers. 1. & seqq. honores, sed lapsum meditantur, ut Haman suo incommodo didicit, Esth. 5. vers. 11. cap. 7. vers. 10. Ergò conditio semper adjicienda est, si nempe DEUS velit, & id quod petimus, ad gloriam ipsius & nostram salutem inserviat. Ita David 2. Samuel. 15. vers. 25. 26. tres viri, Daniel. 3. vers. 17. 18. Christus ipse, Luc. 22. vers. 42. hoc si observamus, certò consequemur, quicquid petierimus, 1. Johan. 5. vers. 14.

3. *Miraculosa ejusdem sanatio,* quam triplici modo Christus in effectum producit

1. *Miserendo,* ut Marc. 1. vers. 41. indicat vocabulo emphatico *σπλαγχνίζεν*, quo

intimus commiserationis affectus describitur, qui in Christo tantus est, quantus ipse est, Sirach. 2. v. 22. Nam misericordia Dei super omnem carnem, Sir. 18. v. 12. hinc cordialis dicitur, Luc. 1. v. 78. Fluit ex hoc fonte largissima consolatio. Si quis aegrotat, aut in miseriis hæret, ne abjiciat animum, sed ad Christum confugiat, cujus viscera moventur, si calamitosum aliquem Christianum intuetur, ut inquit Os. 11. v. 8. hinc Pater misericordiarum dicitur 2. Cor. 1. v. 3. & universæ viæ ejus sunt misericordia & veritas, Psal. 25. v. 10.

2. *Tangendo.* Poterat etiam sine actu ipsum curare, exemplo leproforum, Luc. 17. vers. 14. sed tangere voluit, ut ostenderet, se esse Dominum legis, quem leprosi contactus non pollueret, adeoque naturam humanam cum divinitate personaliter unitam, vivificam esse demonstraret, quæ Damasceni ratio est.

Lepra est imago peccati. Vide Meissn. super hoc Evangelium, Ergò quod contactus suæ carnis Christus lepram hoc loco tollit, eo ipso confirmat, quod remissionem peccatorum per exhibitionem suæ carnis & sanguinis in Eucharistia nobis conferre & obsequare velit, Joh. 6. v. 55.

3. *Dicendo.* Leprosus dixerat, si vis, potes me mundare. Christus statim subjicit? Volo, mundus esto, & confestim munda est lepra ejus. Nam ipsius *ῥήματα* sunt *περάγματα*, Ezech. 22. v. 14. Verbum ejus adhuc sonat in Ecclesia. Si cum Davide clamamus ex Psal. 51. vers. 4. Lava me Domine ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me, statim responderet per ministros suos volo, mundus esto. Nam fidelis est & justus, ut remittat peccata nostra, &

emundet nos ab omni iniquitate, 1. Joh. 1. vers. 9. hoc facit per verbum, quod omnia sanat, cum nec herba, nec malagma quicquam efficere potest, Sap. 16. v. 12.

4. *Sanat informatio*, quâ continentur.

1. *Fugienda*. Nam vide, inquit, ne ulli dixeris, & hoc ipso se ab aura gloriæ pompæq; jactantiæ alienum esse satis ostendit. Non enim quæsit gloriam suam, Johan. 8. vers. 50. Ita nos quoque in omnibus verbis ac operibus nostris Dei gloriam imprimis quæramus juxta præscriptum Pauli, Col. 3. v. 17.

2. *Facienda*. Nam ad Sacerdotes ipsum ablegat duplici fine,

1. *Ratione sacrificii*, Lev. 14. vers. 1. seqq. dann er wil den Priestern ihr Eriam nicht entziehen / sie wollen auch erhalten seyn. Sicut enim operarius dignus est mercede sua, Luc. 10. v. 7. Ita præcepit Dominus, ut qui Evægelium annunciant, de Evægelio vivant, 1. Cor. 9. v. 14.

2. *Ratione testimonii*, ut mundatum leprosum videntes, aut crederent Salvatori, aut non crederent. Si crederent, salvarentur, si non crederent, inexcusabiles forent, ut Hieronymus loquitur. Tot enim testes reprobi in extremo die contra se habebunt, quot modis voluntatem ipsis revelatam contempserunt, ut Christus etiam civitatibus ingratis minatur, Matth. 11. v. 21. Joh. 12. v. 48.

De Secundo.

Vidimus Curam leprosi, videbimus etiam *Curam paralytici*, ubi duo nobis ponderanda occurrunt:

1. *Centurionis querela*. Cum enim ingressus esset Capernaum, accessit eum

Centurio & rogavit eum, inquit Evangelista. In Græco vocatur *ἐκατόνταρχος*, unde colligitur, fuisse ipsum Capitanæum centum militum præsidiariorum in oppido Capernaum, à Romano Cæsare immediatè dependentem, professione Ethnicum, ut patet ex v. 10. & 11. Sed ex Luc. 7. vers. 5. probabile est, quod abjuratâ Ethnicorum idololatria religionem Judaicam amplexatus fuerit.

Querelam quod attinet, describitur illa

1. *Ratione materiae*. Nam de servo sollicitus est, qui domi jacebat paralyticus & vehementer torquebatur. Hoc exemplo hortatur omnes patres & matres familias, ut pariter erga servos & ancillas affecti sint. Quò pertinent dicta Scripturæ, Sir. 4. v. 35. c. 7. v. 23. c. 33. v. 30. 31. Eph. 6. v. 9.

Si igitur vim patiuntur, tuum est, ut defendas ipsos, quod fecit David 2. Sam. 10. v. 7. seqq.

Si mercedem petunt, noli ipsos defraudare. Nam merces illa clamat ad cælum, Jac. 5. v. 4. Deut. 24. v. 15.

Si infirmantur, ne in salutatos vel incuratos relinque, sed de medicina & necessariis subsidiis ipsis prospice. Nam qui domesticorum curam negligunt. Ethnicis deteriores sunt, 1. Tim. 5. v. 8.

2. *Ratione formæ*. Nam accessit Christum

1. *Reverenter*, Dominum appellans & hæc ipsâ appellatione fidem suam testatur, quam ex concionibus & miraculis Christi in Capernaum editis concepit. Proinde se humiliat, Domine, inquit, non sum dignus ut intres sub tectum meum. Quæ communis vox est omnium Sanctorum. Nam qui vult esse Christi discipulus, à Christo humilitatem discat, necesse est, Matth. 11. v. 29.

Super-